

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<https://hdl.handle.net/2066/219129>

Please be advised that this information was generated on 2021-06-17 and may be subject to change.

Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bju.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2020-20

3 juni 2020

Scheiding van tafel en bed (II). Een oude verzoening, hoe bewijs je dat?

In *EstateTip Review* 2020-09 kwam de verzoening na scheiding van tafel en bed aan bod. Geconstateerd werd dat die verzoening is geregeld in artikel 1:176 BW, dat inschrijving van de verzoening in het huwelijksgoederenregister een constitutieve voorwaarde is, dat na verzoening 'alle gevolgen van het huwelijk' herleven en dat de rechter bij het geheel in beginsel geen rol heeft.

Vandaag wederom aandacht voor de scheiding van tafel en bed. Aanleiding is een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 20 december 2019 (ECLI:NL:RBROT:2019:10468). Kort enkele feiten. Na in 1990 met elkaar te zijn gehuwd, is in 1996 de scheiding van tafel en bed uitgesproken en ingeschreven in het huwelijksgoederenregister. Met dit in het achterhoofd is het opmerkelijk dat de vrouw in 2019 de rechtbank verzoekt om 'de huwelijksgemeenschap op te heffen, te ontbinden en te verdelen'. Zij baseert haar verzoek op de weigering van de man om inlichtingen te verschaffen over de stand van de goederen en schulden van de gemeenschap, artikel 1:109 BW.

De man voert hiertegen verweer. Partijen zijn van tafel en bed gescheiden en dus is er helemaal geen sprake van een gemeenschap van goederen. Tevens verzoekt hij bij zelfstandig verzoek het huwelijk te ontbinden.

De lijnrecht tegenover elkaar staande standpunten zijn minder 'raar' dan wellicht in eerste instantie wordt gedacht. Anders dan thans het geval is, hoefde tot 1 juni 2001 (Wet van 13 december 2000, *Stb.* 2001, 11 tot Wijziging van de regeling in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het naamrecht, de voorkoming van schijnhuwelijken en het tijdstip van de totstandkoming van de scheiding van tafel en bed alsmede van enige andere wetten) noch de scheiding van tafel en bed (zelf), noch de verzoening te worden ingeschreven in het huwelijksgoederenregister. Verzoening werkte toentertijd 'van rechtswege'. Tijdens de parlementaire behandeling (*Kamerstukken II* 1999/2000, 26862, 3, p. 7) werd opgemerkt dat in verband met de vereiste derdenwerking in het merendeel van de gevallen toch inschrijving plaatshad van zowel de scheiding van tafel en bed zelf, als de verzoening.

Voor 'oude gevallen' van niet-inschrijving bepaalt het overgangsrecht bij de wetswijziging van juni 2011 dat de oude regeling van kracht bleef, zij het dat te allen tijde alsnog inschrijving van de scheiding van tafel en bed of verzoening kon plaatshebben. De memorie van toelichting vermeldt hierover, *t.a.p.*:

‘Waar het tot stand komen van de verzoening thans nog vormvrij is, en uit de omstandigheden moet worden afgeleid, hetgeen ter vrije beoordeling van de rechter staat, is tegenbewijs (tegen het feit van de verzoening of tegen het tijdstip waarop deze heeft plaatsgevonden), bijvoorbeeld voor de in artikel 177 [thans 1:176 BW] bedoelde derden in deze overgangsgevallen, altijd mogelijk.’ (Curs. en toev. FH)

Terug naar de casus. Bij de rechtbank verklaren beide partijen dat de scheiding van tafel en bed ‘is gecreëerd’ om financiële risico’s te vermijden en dat men ondanks inschrijving bij de BRP op verschillende adressen, feitelijk is blijven samenwonen. Tevens zijn na de scheiding van tafel en bed nog twee kinderen uit de relatie geboren en werd al die tijd als gezin samengeleefd. Ook deed het stel als fiscaal partners aangifte inkomstenbelasting, werd samen onroerend goed gekocht en werden samen bedrijven gestart. Dit alles brengt dat de rechtbank meent:

‘2.2.5. [...] Alle feiten en omstandigheden in aanmerking nemend, is de scheiding van tafel en bed naar het oordeel van de rechtbank feitelijk nooit doorgevoerd. Partijen zijn op dezelfde voet met elkaar verder gegaan als voorheen en hebben in de interne verhouding nooit iets gewijzigd. Dit is gelijk te stellen aan een onmiddellijke verzoening. Desgevraagd heeft de man ter zitting bovendien erkend dat de vrouw mocht vertrouwen op het tot stand komen van de verzoening omdat dit keer op keer is bevestigd in de handelingen van partijen.’ (Curs. FH)

Een en ander is in lijn met de opmerking in Asser-De Boer, 1998, nr. 680, dat de oude verzoeningsregeling nodeloos ingewikkeld is en dat de gevolgen daarvan voor derden noch de echtgenoten zelf duidelijk zijn gemarkeerd:

‘Ook in de interne verhouding van de echtgenoten kan het onduidelijk zijn of de verzoening al dan niet een feit is (verzoening is een proces waarvan het einde niet zonder meer is vast te stellen), zodat de een in de overtuiging kan leven verzoend te zijn [...], terwijl de ander wellicht nog niet zover is en meent dat nog slechts een stadium is bereikt waarin de echtgenoten proberen weer tot normale huwelijksverhoudingen te komen. De voor de echtgenoten geschreven regel in art. 179 lid 1, tweede zin, heeft een te beperkte strekking en biedt hier geen enkel soelaas.’ (Curs. FH)

De strekking van het in het citaat genoemde artikel 179 was voorkomen dat een chicanus beroep op verzoening zou worden gedaan in de zin dat in rechte verzoening werd gesteld met als doel te voorkomen dat het huwelijk zou worden ontbonden. In casu meende de man dat het beroep van de vrouw op verzoening ‘chicanus’ (als bedoeld) was; een verweer dat de rechtbank overigens afwees.

Het verbaast niet dat de rechtbank tot het oordeel komt dat de vrouw zich op de verzoening kon beroepen, en:

‘2.2.7. [...] Door de verzoening is de scheiding van tafel en bed van rechtswege geëindigd en is de gemeenschap van goederen herleefd. Als de man het huwelijk wil laten ontbinden, moet een verzoek tot echtscheiding te worden ingediend. Het verzoek van de man tot ontbinding van het huwelijk zal om die reden dan ook worden afgewezen.’

De man betwist niet dat hij weigert de nodige inlichtingen te geven over de stand van de goederen van de gemeenschap en van de daarop verhaalbare schulden en het over die goederen gevoerde bestuur (logisch, hij meende dat er geen sprake was van een

gemeenschap). De rechtbank wijst de verzoeken van de vrouw tot opheffing van de gemeenschap van goederen en verdeling van de ontbonden gemeenschap toe.

Een conclusie uit het voorgaande is dat extra alertheid is vereist als men wordt geconfronteerd met ‘oude scheidingen van tafel en bed’. In dat kader verdient nog vermelding het feit dat in de notariële stukken (aankoop onroerend goed en die ter zake van het starten van bedrijven) die in de procedure werden ingebracht, partijen meerdere keren zijn genoemd als echtgenoten die in gemeenschap van goederen zijn gehuwd. De rechtbank merkt daarbij op:

‘2.2.5. [...] Dit is opvallend omdat verschillende notarissen kennelijk aanleiding hebben gezien af te wijken van wat op dit punt in het huwelijksgoederenregister is vermeld.’

Voor de goede orde: partijen waren inderdaad ‘verzoend’ c.q. feitelijk nimmer van tafel en bed gescheiden en dus wás sprake van een gemeenschap van goederen. De conclusie/opmerking in de diverse notariële stukken was dan ook correct. Desalniettemin is het opmerkelijk en onduidelijk waarom geen van die notarissen de verzoening niet ‘even’ heeft ingeschreven.

Tot volgende week!

Mr. F.M.H. Hoens
Radboud Universiteit

ScholsBurgerhartSchols

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2020 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid